

2019-Ը ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԻՏԱՅԱՆ ՏԱՐԻ

ՎՐԱՅԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՎԱՍՏԱԿԱՎՈՐ ԳՈՐԾԻՉ ՄԻՆԵՒԼ ՔՈՐԵԼՈՒ ՀՈՒՇԵՐԸ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՍԻՆ

Փիլիմոն Քորիձե

1949թ. ՄԳ-ում, Կոմիտասի ծննդյան 80-ամյակի առիթով:

Այսօր մեր թերթի ընթերցողին ենք ներկայացնում Փիլիմոն Քորիձե այդ հիշողությունները:

«Կոմպոզիտոր Կոմիտասի հետ ես ծանոթացա 1905-1906թթ. Փարիզում: Այնտեղ ես սկզբում մտերմացա իմ հայրենակիցների՝ վրացի ուսանողների հետ: Նրանց միջոցով էլ ծանոթացա կովկասյան ուսանողության կենցաղին, որի մասին կարելի էր գրել մի ամբողջ գիրք: Այստեղ ես ուզում եմ շոշափել այդ կենցաղի բազմաթիվ կողմերից մեկը, որին ակտիվ մասնակցություն էր բերում կոմպոզիտոր Կոմիտասը, հետագայում՝ ես ես:

Կովկասցի ուսանողների մեծ մասը կարիքավորներ էին, կտրված հայրենիքից, ապրում էին ծանր պայմաններում, թշվառ վիճակում էին, համարյա կիսաքաղց: Այս կարիքավորներին օժանդակելու համար, Փարիզում կազմակերպվել էր «Կովկասցի չքավոր ուսանողներին օգնող Կովկասյան ընկերություն»:

Կովկասյան վարչությունը ղեկավարում էր վարչությունը, որի կազմի մեջ մտնում էին նախագահը M-me Reby (Ռեբի)՝ ծնունդով Ալավերդյան, ֆրանսիական պրոֆեսոր օրիենտալիստի կին, քարտուղարը Արշիլ Ավալիշվիլին էր՝ վրաց հայտնի հասարակական գործիչ Նիկո Ավալիշվիլու որդին: Կոմպոզիտոր Կոմիտասն ու Ռոմեն Ռուլանդը այդ վարչության պատվավոր անդամներն էին:

Վարչությունն ուներ լավ գրադարան, պարապմունքների համար սենյակներ, փոխօգնության դրամարկը, էժանագին ճաշարան եւ ամեն կերպ աշխատում էր օգնել կովկասցիներին: Չնայած այս ամենին, նյութական կարիքը, հաճախ իսկական քաղցը մեր ուսանողության ամենագագաղ ջրակն էր: Այս պատճառով վարչությունը որոշել էր կազմակերպել հրապարակական երեկո՝ ժողովրդական երգերի եւ

ազգային պարերի կատարմամբ: Բայց երեկոյի կազմակերպիչները չուզեցին սահմանափակվել միայն դրամական օգնությամբ, նրանք ուզեցին փարիզցիներին ծանոթացնել Կովկասի կուլտուրական ոգու, նրա գեղեցկության, գունագեղ, յուրահատուկ երգերի, դիմամիկ պարերի հետ...»,- պատմում է Քորիձին:

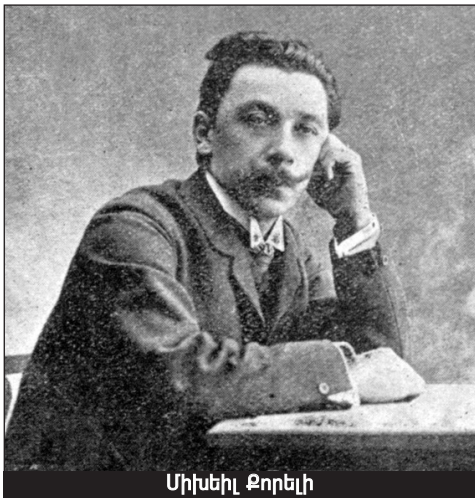
«Իմ Փարիզ գալուց առաջ համերգի նախապատրաստությունն արդեն սկսել էին, ես ես ոչ մի առնչություն չունեի նրա հետ, բացի հետաքրքրությունից, ու Կոմիտասի հետ ամձամբ ծանոթ չէի,- շարունակում է նա: - Ես գիտեի, որ հայկական ու վրացական երգչախմբերի պատրաստումը հանձնարարված էր երիտասարդ հայ երգիչ Մուղունյանին, ով ծնունդով Տաճկահայաստանից էր, ուներ արտակարգ հաճելի լիրիկական տենոր, գեղեցիկ արտաքին եւ երաժշտական ճաշակ: Նա ուսանում էր Փարիզի կոնսերվատորիայում, եւ նրա համար նախատեսվում էին փայլուն ապագա: Փարիզի երաժշտական շրջանակները նրան մեծ ուշադրություն էին դարձնում: Ինձ միայն պատմեցին, որ Ֆրանսիայի պրեզիդենտ Լուիսը նրան հրավիրել է իր մոտ համերգի: Դա նրա առաջին մեծ քայլն էր դեպի ապագա մեծ փառքը: Դժբախտաբար, նա շատ շուտով մահացավ, չապրեց մինչեւ համաճարակային մեծ համբավը...»:

«...Մի քանի օր հետո, ինձ մոտ եկան մի քանի վրացի ուսանողներ եւ տագնապով պատմեցին, որ Մուղունյանը կա-

տեգորիկ կերպով հրաժարվում է պատրաստել վրացական երգչախումբը եւ ասում է, որ ինքը բոլորովին ծանոթ չէ վրացական ժողովրդական երգերին, նրանց կոլորիտին, նրանց առանձնահատկություններին...

- Եթե ես հանձն առա այդ գործը,- ասել է նա,- ապա միայն նրա համար, որ վրացիների մեջ ոչ ոք չգտնվեց, որ երգչախումբը ղեկավարի: Հիմա ես լսեցի, որ եկել է մեկը, որ գիտե վրացական երգերը, եւ ինքն էլ, պարզվում է, երաժիշտ է: Համերգի հաջողության համար ազատեցեք ինձ:

Նա իրավացի էր: Բայց Մուղունյանը եւ Կոմիտասը չգիտեին, որ ես այդ գործում ոչ մի փորձ չունեի ու դրա համար էի վախենում վերցնել վրացական երգչախմբի ղեկավարությունը»:

Փիլիմոն Քորիձե

Ապա հողվածագիր-հուշագիրը պատմում է, թե ինչպես է ինքը մոտիկից ծանոթացել երիտասարդ երգիչ Մուղունյանի հետ, գրուցել նրա, ապա՝ նաեւ Մեծն Կոմպոզիտորի հետ:

«...Երկրորդ օրը ինձ մոտ եկան երեկոյի կազմակերպիչները եւ խնդրեցին վերցնել վրացական երգչախմբի ղեկավարությունը: Ես կատեգորիկ կերպով հրաժարվեցի: Երկար վեճից հետո M-me Reby (Ռեբի) եւ Ա.Ավալիշվիլին ասացին.

- Մենք ձեզ հասկանում ենք, դուք ճիշտ եք: Եթե դուք վաղը երեկո ազատ եք եւ հետաքրքրվում եք մեր համերգով, գնանք փորձինք: Դուք կլսեք սքանչելի երգչի եւ, ի դեպ, կծանոթանաք մեր գեղարվեստական ղեկավարի՝ Կոմիտասի հետ:

...Հաջորդ օրը մենք գնացինք փորձի: Այն տեղի էր ունենում Սեն-ժակ փողոցի ռեստորաններից մեկի կաբինետում: Ընդմիջում էր, երգչախումբը հանգստանում էր, եւ հարավային տիպով մի երիտասարդ դաշնամուրի ընկերակցությամբ երգում էր: Նա երգում էր ռոմանսի տիպի մի բան: Ես գուշակեցի, որ դա Մուղունյանն է. քաշվեցի մի անկյուն, որպեսզի

չխանգարեմ: Անչափ պարզ, զգացմունքով ու մտքերով առլեցուն մեղեդին իսկույն ինձ գերեց: Թախծոտ-լիրիկ այդ մեղեդին լսողին ստիպում էր մոռանալ եւ հանգստանալ աշխարհի հոգսերից: Ակոմպանիմենտը յուրովի, անվախ, մելոդիկ, աշխատում էր միայն համեստորեն պահպանել երգի երաժշտական իմաստը: Շշմեցուցիչ ակոմպանիմենտ:

Երգչի դեմքը արտակարգորեն արտահայտիչ էր, նա խոսում էր երգի հետ մեկտեղ, իսկ աչքերը նայում էին ոչ հանդիսականներին, այլ ինչ-որ միայն իրեն ծանոթ հեռուները»,- պատմում է Փիլիմոն Քորիձին ու շարունակում:

«Ունկնդիրների մեջ ես տեսա մի դեմք, որ իմ ուշադրությունը գրավեց, առաջին պահ նա բոլորովին հանգիստ երեւոյթ ուներ, բայց ես նկատեցի, որ նրա արտահայտությունն ընթանում է մելոդիայի հետեւից՝ ձուլվելով երաժշտական մտքի հետ: Երբեմն ինձ թվում էր, թե երգողը ոչ թե երգիչն էր, այլ այս ունկնդիրը: Երգը վերջացավ, եղավ կարճառոտ լռություն, որից հետո՝ միահամուռ ծափահարություններ:

Ինձ իսկույն ծանոթացրին երգչի հետ: - Հայկական երգչախմբի ղեկավար Մուղունյան:

- Շնորհակալություն ձեր անձնան երգի համար,- ասացի ես ու իսկույն հարցրի,- Դուք հիմա ի՞նչ էիք երգում...

- Պատասխան...

- Իսկ ո՞վ է հեղինակը:

- Ահա՛ նա...

Ու նա մատնացույց արավ այն ունկնդրին, որն ինձ այնքան հետաքրքրել էր:

- Կոմպոզիտոր Կոմիտաս,- մեզ ծանոթացրեց Ավալիշվիլին:

- Ուրեմն Դո՛ւք եք հեղինակը այդ սքանչելի պատասխանի:

- Ո՛չ, ես միայն մի փոքր մշակել եմ երգը, իսկ իսկական հեղինակը հայ ժողովուրդն է:

Այսպես ես ծանոթացա կոմպոզիտոր Կոմիտասի հետ:

Այդ բանից հետո երգչախմբի փորձը շարունակվեց: Փորձում էին վրացական մի երգ, ու ես համոզվեցի, որ Մուղունյանը հիմք ուներ տազնապելու... Նա ոչ միայն ծանոթ չէր վրացական երգի բնույթին, այլեւ առհասարակ երբեք վրացական երգ չէր լսել:

(Շարունակությունը՝ 6-րդ էջում)

ՏԱՐԵԼԻՑ

ՄԵՎ ՏԱՐԻ ԱՌԱՆՑ ԱԶՆԱՎՈՒՐԻ

Ուղիղ մեկ տարի առաջ, հոկտեմբերի 1-ին, աշխարհը կորցրեց մեծանուն երգիչ, կոմպոզիտոր, բանաստեղծ, դերասան Շառլ Ազնավուրին (իսկական անուն-ազգանունը՝ Շահնուր Վաղինակի Ազնավուրյան), որը երգում էր մարդկային հույզերի, անհատի եւ մարդկության ամենամկրակական զգացմունքների, սիրո եւ հայրենիքի մասին:

Այս տարի հոկտեմբեր ամսին աշխարհի տարբեր երկրներում կանցկացվեն մի շարք միջոցառումներ՝ նվիրված Շառլ Ազնավուրի հիշատակին ու նրա ժառանգության պահպանմանը:

Շառլ եւ Նիկոլա Ազնավուրների կողմից ստեղծված «Ազնավուր» հիմնադրամը, որի հիմնական նպատակներից է Շառլ Ազնավուրի՝ դեռ 1988 թվականին սկսած հունամիտար գործունեության շարունակումը, իսկ այժմ նաեւ նրա մշակութային ժառանգության պահպանումը, նոր նախագծերի ու ծրագրերի իրականացումն ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ՝ ողջ աշխարհում, ակտիվ ներգրավված է բոլոր միջոցառումներում:

Հոկտեմբերի 1-ին «Ազնավուր» հիմնադրամը Փարիզի քաղաքապետարանում հանդիսավոր կերպով քաղաքին նվիրեց Ազնավուրի կիսանդրին, որը շուտով կտեղադրվի Փարիզի այն թաղամասում, որտեղ անցել է Ազնավուրի մանկությունը: Արդեն մեծ էկրանին է բարձրացել նաեւ մեծանուն շանոնյեին նվիրված «Շառլի հայացքով» ֆիլմը:

Շառլ Ազնավուրը մեկ անգամ չէ, որ այցելել է Վրաստան, եղել իր հոր ծննդավայր՝ Ախալցխեում, համերգով հանդես եկել Ռաբաթի ամրոցում, մասնակցել սայաթնովյան «Վարդատոնին» Թբիլիսիում:

Ախալցխե. համերգի ժամանակ (2012 թ.)

Նենում փոքր ներկայացումներում, երգում եկեղեցում: Ավելի ուշ սկսել է երգեր գրել ժամանակի ճանաչված երգիչների համար: Համընդհանուր ճանաչման է արժանացել 1959 թվականին՝ Փարիզի «Օլիմպիա» համերգասրահում ունեցած ելույթից հետո: Երգել է աշխարհի գրեթե բոլոր լավագույն համերգասրահներում, համերգներով հանդես է եկել նաեւ Երեւանում:

Ազնավուրը գրել է հազարից ավելի երգեր, նկարահանվել է վաթսուհինգ ավելի կինոնկարներում:

1988 թվականին Սափրակի երկրաշարժից հետո նա բազմիցս այցելել է Հայաստան, եղել՝ աղետի գոտում: Փարիզում ստեղծել է երկրաշարժից տուժածների օգնության «Ազնավուրը՝ Հայաստանին» հիմնադրամը: Երգիչ եւ կոմպոզիտոր ժողով Կարվարենցի հետ գրել է «Քեզ համար, Հայաստան» երգը, թողարկել դրա տե-

սահունվակը՝ Ֆրանսիայի 90 երգչի ու դերասանի մասնակցությամբ: 1995 թվականից Հայաստանի նախագահի հատուկ հանձնարարությամբ զոհված պատվավոր դեսպան էր, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ում Հայաստանի մշտական պատվիրակը: 2009-ին մշակակվել է ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Շվեյցարիայում:

Արժանացել է Հայաստանի ազգային հերոսի կոչման, պարգևատրվել ԼՂՀ «Գրիգոր Լուսավորիչ» եւ Թեքեյան մշակութային միության ադամանդակալու «Արարատ» շքանշաններով, Ֆրանսիայի Պատվո լեգեոնի երկու շքանշանով: 2009-ին ճանաչվել է XX դարի լավագույն երգիչ:

Ազնավուրի անունով կոչվել են՝ հրապարակ Երեւանում, Վաղարշապատի դրամատիկական թատրոնը: Իսկ 2000 թվականին Գյումրիում, նրա անվան հրապարակում, կանգնեցվել է Շառլ Ազնավուրի հուշարձանը: Ազնավուրի մոմենտը արձանը 2004 թվականին դրվել է Լոնդոնի մադամ Տյուսոյի թանգարանում: Իսկ 2009-ից Երեւանում գործում է Ազնավուրի թանգարանը:

ՅՈՒՆԻԿՈՐԵՆՅԱՆ

2019-Ը ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԻՏԱՍՅԱՆ ՏԱՐԻ

ՎՐԱՅԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՎԱՍՏԱԿԱՎՈՐ ԳՈՐԾԻՉ ՄԻՆԵԻԼ ՔՈՐԵԼՈՒ ՀՈՒՇԵՐԸ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Սկիզբը՝ 5-րդ էջում)

Ի՞նչ անել, ինչպե՞ս օգնել: Երեկոյի ծրագրից մի ամբողջ բաժին չէր կարելի հանել»:

Ապա հուշագիրը պատմում է Կոմիտասի հետ զրույցը.

«Վարչության անդամների ու երեկոյի կազմակերպիչների ինձ արված դիմումներից հետո, ինձ հետ խոսեց եւ Կոմիտասը.

- Ինչպես ինձ ասել եմ, Դուք թատերական մարդ եք, երաժիշտ եք, թավջութակահար, որդին եք վրացական երաժշտության հայտնի գործչի, վրացական երգչախմբերի կազմակերպողի: Մի վախենաք, մենք բոլորս կօգնենք Ձեզ: Եթե այս գործին ես խառնվել եմ, ապա նրա համար, որ միասին անենք կուլտուրական մի մեծ եւ հարկավոր գործ:

Այլեւս չգիտեմ՝ կազմակերպիչների ճնշո՞ւմը, Մուղունյանի դրոշմո՞ւմը, Կոմիտասյան համոզիչ խոսքե՞րը, կայանալիք համերգի վիճա՞կը, թե՞ իմ պատրիոտիկ զգացմունքներն ինձ ստիպեցին համաձայնվել, փորձել իմ ուժերը ինձ համար անսովոր այս գործում:

Հրաժեշտի պահին Կոմիտասն ամուր սեղմեց ձեռքս ու ասաց.

- Եթե ես Ձեզ հարկավոր լինեմ, տեղեկացրեք: Թեպետ ես համոզված եմ, որ ինքներդ կկարողանաք հաղթահարել այդ գործը:

Շատ շուտով փորձերն սկսեցին եւ ընթանում էին շատ արդյունավետ: Քանի որ գործը լավ էր ընթանում, ես Կոմիտասին չուզեցի անհանգստացնել: Հակառակ դրան, մոտավորապես 5-րդ, թե 6-րդ փորձին նա ինքը եկավ:

- Ես ձեզ չե՞մ խանգարի: Կարելի՞ է նստել...

- Իհարկե: Ես շատ ուրախ եմ: Խնդրում եմ՝ նստեցեք, լսեք մեզ: Իհարկե, չեք խանգարի:

Այնուամենայնիվ, նա սկզբում ինձ խանգարեց: Ես գիտեի, որ նա երեկոյի գեղարվեստական ղեկավարն է, հետեւաբար. գեղարվեստական հսկողությունը... ու ես, բնականաբար, նյարդայնանում էի: Նա այդ նկատեց, հակառակ նրան, որ ես աշխատում էի թաքցնել այդ, ելավ տեղից եւ, որպես հանկարծ մի բան հիշած, ասաց.

- Շատ եմ ցավում, բայց ես բոլորովին մոռացել էի, որ գործով մի տեղ պիտի գնայի, վախենում եմ ուշանամ: Ես մի ուրիշ անգամ կգամ, ցտեսություն:

Ես համարյա ուժով նստեցի բազկաթոռին եւ ասացի.

- Ո՛չ, ո՛չ, մի՛ գնացեք: Ես շատ լավ եմ հասկանում, որ Ձեր ցանկությունը «գործով» գնալու, այդ բարձրագույն նրբազգացողության եւ դելիկատտության ակտ է: Ճիշտ է, ես մի փոքր նյարդայնանում եմ, բայց դա բնական է ու շուտով կանցնի:

- Լավ, ես կնստեմ, բայց հավատացնում եմ, որ ես

եկել եմ ձեզ մոտ ոչ հսկողության կարգով: Վերջապես ես ինչպե՞ս կարող եմ հսկել երգերի կատարման, որոնք ես չգիտեմ: Հայկական երգերի համար, թերեւս, այո, հսկող կամ, ավելի լավ է ասել, խորհրդատու կարող եմ լինել: Ես գիտեմ հայ ժողովրդին, որի հոգին արտացոլվում է իր երգերի մեջ: Բայց ձեզ մոտ ես անգամ խորհրդատու չեմ կարող լինել, այլ ամենաանկեղծ ունկնդիր: Ձեր երգերի միջոցով ես աշխատում եմ լսել ձեր ժողովրդի ձայնը: Ես այդ կարողանում եմ անել,

եւ երաժիշտ եմ: Չե՞ որ ձեր ժողովուրդը, ինչպես նաեւ մեր ժողովուրդը, անցել է պատմական մույն ճանապարհները եւ տառապել է ու թերեւս տառապել է ձեր ժողովրդից ավելի շատ:

Այն, ինչ նա ասաց, ասաց անկեղծ, ոչ մտացածին տոնով... ու իմ մեջ լցրեց հավատ հանդեպ իմ աշխատանքը, ու փորձը այդտեղից շարունակվեց շատ ավելի համգիստ: Վերջում նա հրաժեշտ տվեց ինձ ու ասաց միայն.

- Շնորհակալություն»:

Ապա Քորեյին հիշում է.

«...Մեկ անգամ, խիստ դժգոհ երգչախմբի կատարումից, ջղային ընդհատեցի երգեցողությունը, դիրիժորական փայտը նետեցի սեղանին եւ երկար չէի կարողանում ինքս ինձ գտնել: Փոքր պաուզա անելուց հետո, մեծ արվեստագետը հանդարտ, ժպիտը դեմքին դիմեց ինձ.

- Դուք, կարծեմ, վախեցրիք երգչախմբին: Երգն այնքան լավն է, որ նա ինքը հեշտությամբ կյուրացվի երգիչների կողմից, իսկ երգիչները շատ երաժշտական են: Ա՛յ, կտեսնեք, թե նրանք հիմա ինչպես կերգեն...

Մի երկու խոսք, մի երկու դիտողություն նրա կողմից եւ...

Եվ, իրոք, կրկնեցին ու լավ երգեցին: Փորձի վերջում նա ասաց.

- Ինձ շատ դուր է գալիս այս գործի Ձեր պատրաստումը՝ լրիվ, անընդհատ պիանոյով: Եվ հասկանալի է,

չե՞ որ այս օրորոցային է, նա պետք է հանգստացնի: Ամեն քառյակի վերջում Դուք թողնում եք դիմիմուսնոտ, եւ վերջին ակորդները հնչում են որպես հեռվից, այն երկրից եկող ձայներ, ուր երեխան քնեցնելիս երգում են երգը: Ճիշտ եք անում, Դուք թատերական մարդ եք, եւ երեւում է ուզում եք երգի կատարման մեջ մտցնել ռեալիստական գույներ: Իսկ կան վայրենի խմբավարներ, որոնք չարաշահում են երաժշտական նշանները եւ, հանուն արտաքին, չհիմնավորված էֆեկտների, աշխատում են զարմացնել ունկնդիրներին՝ հաճախ աղավաղելով երաժշտական իմաստը»:

Այնուհետեւ Քորեյին զարմացած ու հիացմունքով շարունակում է.

«Ես չգիտեի՝ նա իր մատուրայով ուսուցի՞չ էր, թե՞ ոչ, նրա մոտեցումը երգչախմբին, իմ աշխատանքին, իսկապես մանկավարժական էին, եւ երգչախմբին միշտ հաճելի էին նրա այցելությունները: Ինձ հայտնի չէր՝ Վրաստանում եղե՞լ էր Կոմիտասը, թե՞ ոչ, լսե՞լ էր նա վրացական ժողովրդական երգեր, բայց ես տեսնում էի, որ նա շատ լավ էր հասկանում ու զգում մեր երաժշտությունը, թեպետ սկզբում, երեւի իրեն հատուկ համեսությունից, հայտնեց, թե մեր ժողովրդական երգի հետ քիչ էր ծանոթ»:

«Գլխավոր փորձին հրավիրված էին արվեստի ու մանուկի ներկայացուցիչներ՝ երաժիշտներ, նկարիչներ, գրողներ: Նրանցից հիշում եմ. երաժշտական ականավոր քննադատ ու երաժշտական հանդեսի խմբագիր Օբրիին, կոմպոզիտոր եւ երկրորդ կոմսերվատորիայի դիրեկտոր Սեն-Դենիին, Ռոմեն Ռուլանին, հայ գրող Շիրվանզադեին, վրացի քանդակագործ Նիկոլաձեին, ուրիշներին: Փորձն անցավ շատ լավ, հյուրերի մի մասը մնաց տպավորություններ փոխանակելու: Բոլորը միաբերան նշում էին հայկական ու վրացական երգերի առանձնահատկությունն ու երանգավորությունը, երգչախմբերի հաջող կատարումը:

Իսկ առավել մեծ էր համերգի հաջողությունը. կատարվեց վարչության խնդիրը՝ կովկասյան ուսանողությանը տրվեց նյութական օժանդակություն».- **այսպես է ավարտում իր հուշերը վրաց հուշագիրը, որ համերգից անմիջապես հետո հարկադրված էր եղել վերադառնալ հայրենիք՝ նույնիսկ չհասցնելով հրաժեշտ տալ Կոմիտասին:**

Ահա այսպիսին է եղել մեր մեծ երաժշտագետը, կոմպոզիտորը, խմբավարն ու ուսուցիչը՝ Մեծն Կոմիտասը, ինչպիսին հիշում է վրաց մեծ երաժիշտ Միխեյլ Քորեյին, ով շատ է ցավել, որ հնարավորություն չի ունեցել ավելի մոտենալ, ավելի մտերմանալ, ավելի շատ լինել նրա՝ այդ տաղանդավոր, վերին աստիճանի կուլտուրական ու հմայիչ մարդու հետ:

Պատրաստեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

PHARMACY / FAMILY CARE / BEAUTY

PSP

մինչեւ

-50%

ՈՍԿԵԳՈՒՅՆ ԱՄՍԱՌ

INSTITUT ESTHEDERM PARIS

CAUDALİE

BIODERMA LABORATOIRE DERMATOLOGIQUE

VICHY

ziaja

Le Petit Châlier

NUXE

LA ROCHE-POSAY

sebamed

nippes

ALIX AVIEN PARIS

BIO-ROM LABORATOIRES

www.psonline.ge

www.psp.ge

www.fb.com/psp.ge

(032) 2 40 20 20

* 20 20

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԱՐՅԱԽ. Փաստեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆԻ», ԱՐՄԵՆԱՐԵՍԻ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ԵՎ ԿԱՎԱԶՊՐԵՍԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ԵԱՏՍ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

(Սկզբը՝ 1-ին էջում)

Ընդլայնված կազմով նիստին՝ հրավիրյալ երկրի ղեկավարի կարգավիճակով մասնակցեցին նաեւ Իրանի նախագահ Զասան Ռոհանին, Սինգապուրի վարչապետ Լի Սյեն Լուին: Մոլդովայի նախագահ Իգոր Դոդոնը նիստին մասնակցեց՝ որպես դիտորդի կարգավիճակում գտնվող երկրի ղեկավար:

Նախ անցկացվեց ԵԱՏՍ Բարձրագույն խորհրդի նեղ կազմով նիստը, որտեղ քննարկվեցին Եվրասիական տնտեսական ֆորումին, Եվրասիական տնտեսական համաձայնագրի միջոցով նախագահությանն ու անձնակազմին, ԵԱՏՍ ան-

դամ երկրներ ներկրվող ապրանքների մաքսատուրքերին առնչվող հարցեր:

Իսկ ընդլայնված կազմով նիստում քննարկվեցին ԵԱՏՍ 2018թ. բյուջեի կատարողականը, ԵԱՏՍ 2020թ. բյուջեն, ԵԱՏՍ միասնական ֆինանսական շուկայի կազմավորման հայեցակարգը, ԵԱՏՍ ներքին մի շարք փոփոխություններ եւ Բարձրագույն խորհրդի հաջորդ նիստի անցկացման վայրը:

Երեւանյան նիստի շրջանակներում՝ ազատ առևտրի համաձայնագիր ստորագրվեց Եվրասիական միության եւ Սինգապուրի միջեւ:

Նիստի շրջանակներում անցկացված «Եվրասիական ինտեգրացիայի

զարգացման եւ խորացման հարցերին նվիրված «Եվրասիական աշխարհամասի տարանցիկ ներուժը» թեմայով համաժողովի մասնակիցներն ընդունեցին հռչակագիր, որը հանրությանը ներկայացրեց Նիկոլ Փաշինյանը:

Ավելացնենք, որ ԵԱՏՍ Բարձրագույն խորհրդի նիստի շրջանակներում՝ Ղազախստանի նախագահ Կասիմ-ժոմարտ Տոկաեւը Եվրասիական տնտեսական համաձայնագրի կոլեգիայի նախագահ Տիգրան Սարգսյանին պարգևատրեց Բարեկամության շքանշանով:

Հիշեցնենք, որ 2019 թվականին ԵԱՏՍ-ում նախագահում է Հայաստանը:

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ ՀԱՆԴԴՈՒՄՆԵՐԸ ԵԱՏՍ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ

Երեւանում անցկացվող ԵԱՏՍ Բարձրագույն տնտեսական խորհրդի նիստի շրջանակներում՝ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հանդիպումներ ունեցավ կազմակերպության անդամ, հրավիրյալ եւ դիտորդական երկրի կարգավիճակով ղեկավարների հետ:

Հայաստանի վարչապետի եւ Իրանի նախագահի Հասան Ռոհան-

րեր մշակելու եւ կյանքի կոչելու համար:

Սեպտեմբերի 1-ին կայացավ նաեւ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի եւ Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հանդիպումը:

Հանդիպման մեկնարկին կողմերն ընդգծեցին հայ-ռուսական հարաբերությունների ռազմավարական բնույթը, որոնք, ըստ ՌԴ նախագահի, «ամրակցված են ոչ միայն վերջին տարիների կամ տասնամյակների, այլ՝ մեր ժողովուրդների բազմադարյա պատմությամբ»:

Ջերմ եւ բարեկամական մթնոլորտում անցած առանձնագրուցի ընթացքում Հայաստանի վարչապետն ու Ռուսաստանի նախագահը քննարկեցին երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի լայն շրջանակ: Մասնավորապես, գրուցակիցներն անդրադարձան հայ-ռուսական տնտեսական համագործակցության, ռազմաքաղաքական գործընկերության հետագա ամրապնդման, տարածաշրջանային նշանակության հարցերին:

Հայաստանի վարչապետը հանդիպումներ ունեցավ նաեւ նիստին մասնակից մյուս երկրների ղեկավարների հետ:

Մի, այս տարի թվով երկրորդ հանդիպումը միտված էր հայ-իրանական քաղաքական եւ տնտեսական օրակարգային հարցերի առաջնությունը, որոնց ուղղությամբ աշխատանքները վերջին շրջանում նոր թափ են ստացել: Արդյունքում, Իրանի եւ Հայաստանի ղեկավարներն արձանագրել են, որ երկու երկրների միջեւ առևտրաշրջանառության ծավալները զգալիորեն աճել են, իսկ համատեղ ծրագրերը շարունակում են հաջողությամբ կյանքի կոչվել, ավելին, առկա է երկկողմ պատրաստակամությունը նոր ծրագ-

ԱՐՑԱԽԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԵԿՈՒՅՑԸ ՄԱԿ-ՈՒՄ

Միավորված ազգերի կազմակերպությունում (ՄԱԿ) որպես պաշտոնական փաստաթուղթ տարածվել է Արցախի Հանրապետության Կամավոր ազգային զեկույցը՝ ՄԱԿ-ի «Կայուն զարգացման 2030 օրակարգում» ներառված կայուն զարգացման նպատակների իրականացման վերաբերյալ:

Զեկույցն իրենից ներկայացնում է Արցախի ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքի հիման վրա ժողովրդավարական պետություն կառուցելու եւ տնտեսական, սոցիալական ու մշակութային զարգացումն ապահովելու նպատակով Արցախի իշխանությունների վարած քաղաքականության վերաբերյալ համա-

պարփակ փաստաթուղթ:

Զեկույցում ներկայացված է տեղեկատվություն՝ կայուն զարգացման ոլորտներում կոնկրետ նպատակների իրականացման գործում արձանագրված առաջընթացի մասին՝ ի հեճուկս Ադրբեյջանի կողմից անվտանգային լուրջ մարտահրավերների, ինչպես

նաեւ Արցախի Հանրապետության բնակչության ֆիզիկական գոյության սպառնալիքների:

Ազգային զեկույցը պատրաստվել է Արցախի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության նախաձեռնությամբ եւ հաստատվել է Արցախի կայուն զարգացման ազգային խորհրդի կողմից:

Փաստաթղթի տեքստը հրապարակվել է ՄԱԿ-ի պաշտոնական կայքէջում եւ հասանելի է հետեւյալ հղմամբ՝ <https://undocs.org/en/A/74/282>

ԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵՄԱՅԻ ՄԻԱՆՎԱԳ ՆՊԱՍՏԸ ԿԿԱԶՄԻ 300 ՀԱՋԱՐ ԴՐԱՄ

Սեպտեմբերի 23-ին, Հայաստանի փոխվարչապետ Տիգրան Ավինյանի գլխավորությամբ, տեղի է ունեցել ժողովրդագրական իրավիճակի բարելավման խորհրդի նիստը:

Նիստում նշվեց, որ կառավարության նախաձեռնությամբ 2020 թվականից սկսած մեկնարկելու են ծնելիության խրախուսման, երիտասարդ եւ երեխաներ ունեցող ընտանիքների աջակցության նոր ծրագրեր:

Այսպիսով, 2020 թվականից վեց անգամ բարձրացվելու է առաջին երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստը՝ 50 հազար դրամից այն դարձնելով 300 հազար դրամ, երկու անգամ բարձրացվելու է երկրորդ երեխայի ծննդյան մի-

անվագ նպաստը՝ 150 հազար դրամից այն հասցնելով մինչեւ 300 հազար դրամ, շուրջ 41 տոկոսով բարձրացվելու է աշխատող մայրերին տրվող ամսական նպաստը՝ 18 000 դրամից այն հասցնելով 25 500 դրամի, գյուղական բնակավայրերում երեխայի խնամքի նոր նպաստի տեսակ է մտցվելու. մինչեւ երեխայի երկու տարեկան լրանալը մայրերին ամսական վճարվելու է 25 500 դրամ, աշխատանք է տարվելու «մանկապարտեզի հերթ» կոչված արատա-

վոր երեւույթը վերացնելու ուղղությամբ: Եվ ամենակարեւոր դրույթներից մեկը, իհարկե, երիտասարդ ու երեխա ունեցող ընտանիքների բնակարանային կարիքները բավարարելու ծրագրերն են եւ 2020 թվականին մեկնարկելու եւ հավակնոտ ծրագրերով, որոնց շրջանակներում՝ երեխայի ծնունդով պայմանավորված հիպոթեքային վարկով բնակարան ձեռք բերելու համար պետությունը տրամադրելու է եւ միանվագ դրամական աջակցություն, եւ կանխավճարի ապահովագրություն մարզային բնակավայրերում: Ամփոփելով կառավարու-

թյան ծրագիրը, փոխվարչապետը հայտարարեց. «2021թ.-ից մեզ համար միջին նորման ընտանիքում պետք է լինի 3 երեխան: Եվ մեր բոլոր ծրագրերը պետք է ուղղված լինեն նրան, որ 2021թ.-ից Հայաստանի միջին վիճակագրական յուրաքանչյուր ընտանիք ունենա ցանկություն եւ հնարավորություն ունենալու նվազագույնը երեք երեխա»:

2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏՔՅՈՒՋԵՐ ՆԱԽԱԳԻՏԸ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐՃԱՆՅԱՎ

Սեպտեմբերի 30-ին, վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի նախագահությամբ անցկացված կառավարության արտահերթ նիստում հավանություն տրվեց «ՀՀ 2020թ. պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի վերաբերյալ կառավարության օրենսդրական նախաձեռնությունը: Ըստ այդմ ՀՀ 2020թ. պետբյուջեն եկամուտների գծով կազմում է 1.697.618.538.8 հազար դրամ, ծախսերի գծով՝ 1.880.186.389.8 հազար դրամ, դեֆիցիտը (պակասուրդը)՝ 182.567.851.0 հազար դրամ: Օրինագծով նախատեսվում է, որ ՀՀ կենտրոնական բանկը՝ 2020թ. ընթացքում, օրենքով վերապահված իրավասությունների սահմաններում, դրամավարկային քաղաքականության վերաբերյալ որոշումներ ընդունելիս կառաջնորդվի 12-ամսյա գնաճի 4 +/-1.5 տոկոսային կետ տարածումների թույլատրելի միջակայքում նպատակային ցուցանիշով:

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԻ ԽԱՄԱՇԽԱՐԽԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԻՆՅԱՆ ՋԱՔԱՐԻ ԿԱՆՈՒՄԵՆԵՐԸ

Համահայկական խաղերի համաշխարհային կոմիտեի նախագահ Ինյան Ջաքարյանը հանդիպումներ է ունեցել Ղազախստանի մի շարք քաղաքների հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Համահայկական խաղերի 20-ամյա պատմության ընթացքում Ղազախստանի հայերը երբեք չեն մասնակցել որեւէ միջոցառման:

Նուր-Սուլթանում չեւավորվել է Համահայկական խաղերի նորընտրյալ կոմիտե, որի նախագահ է նշանակվել գործարար Հայկ Սողոյանը:

Ինյան Ջաքարյանը մեկնել է նաեւ Արաբական Միադաշտ Եմիրություններ: ԱՄԷ Դուբայ քաղաքի 11-հոգանոց պատվիրակությունը Համահայկական խաղերի պատմության ընթացքում առաջին անգամ խաղերին մասնակցել է այս փուլի: Առաջիկայում սպասվում են Ինյան Ջաքարյանի հանդիպումները Ռուսաստանի եւ Եվրոպական այն քաղաքների ներկայացուցիչների հետ, որոնք փոքր թվով են մասնակցում կամ ընդհանրապես չեն մասնակցում Համահայկական խաղերին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՆԱԿՅՈՒՅՑԱՆ ԹԻՎԸ ՆՎԱԶԵԼ Է

Հայաստանի բնակչության թվաքանակը 1991թ. մինչ 2019թ. նվազել է շուրջ 17 տոկոսով:

Հայաստանի Ազգային վիճակագրական կոմիտեի ժողովրդագրության եւ հանրության վիճակագրության բաժնի տվյալներով, 1991թ. երկրի բնակչությունը եղել է ավելի քան 3.5 մլն, 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ 2 մլն 965 հազար, շուրջ 17 տոկոս բնակչության թվաքանակի նվազում է արձանագրվել: 1991-2011թթ. Հայաստանի բնակչությունը բնական ճանապարհով հավելած է գրանցել շուրջ 400 հազարով, ինչը որոշ չափով մեղմել է նույն ժամանակահատվածում գրանցված 950 հազար արտագաղթը: 2012-2018թթ. Հայաստանում բնական հավելածը եղել է 92 հազար, արտագաղթը՝ 150 հազար մարդ:

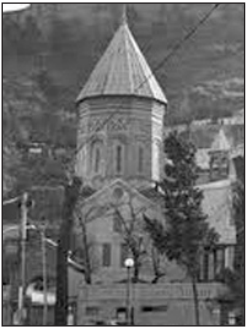
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՎՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԱՎԵԼԱՅԵԼ Է

Հայաստանի տնտեսական ակտիվության ցուցանիշը այս տարվա հունվար-օգոստոսին, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, ավելացել է 7 տոկոսով:

Վիճակագրական կոմիտեի տվյալներով, հունվար-օգոստոսին, 2018-ի ութ ամիսների համեմատ, արդյունաբերական արտադրանքի ծավալն աճել է 9.5 տոկոսով, շինարարության ծավալը՝ 4.4 տոկոսով, առևտրի շրջանառությունը՝ 9.0 տոկոսով, իսկ ծառայությունների ծավալը՝ 15.5 տոկոսով:

Սպառողական զանգվածի ինդեքսն ավելացել է 1.8 տոկոսով, իսկ արդյունաբերական արտադրանքի զանգվածի ինդեքսը՝ 0.2 տոկոսով:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ - ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

30.09.2019 Դավիթ Դվնեցու եւ սուրբ վկաներ Դամբեոսի եւ Դամբեուհու հիշատակութեան օր

3.10.2019 Սուրբ Սահակ եւ Դամազասկ Արծրունի իշխանների հիշատակության օր

5.10.2019 Քրիստոսի 72 աշակերտների հիշատակության օր

«ՍՈՒՐԲ ԴԵՎՈՆԴՅԱՆՑ» ՎԵՐԱԲԱՑՎԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՓՈՔՐ ԳՈՆԴՈՒՐԱՅՈՒՄ

Սեպտեմբերի 29-ին, Նինոծմինդայի մունիցիպալիտետի Փոքր Գոնդուրա գյուղի «Սուրբ Դեւոնդյանց» եկեղեցին վերակառուցումից հետո վերաբացվեց հավատացյալների համար:

Փ ո թ ը

Գոնդուրայում գտնվող եկեղեցին, որը գործում է 1868 թվականից, փակվել էր, խորհրդային տարիներին եւ օգտագործվում էր որպես հացահատիկ պահեստ: Խորհրդային Միության փլուզումից հետո եկեղեցին դատարկ էր, իսկ երկու տարի առաջ սկսվեցին վերանորոգման աշխատանքներ:

Վերանորոգումն իրականացրեց ծնունդով գոնդուրացի, երեսնունը բնակվող բարերար Տաճատ Վարդապետյանը, ով ներկա էր եկեղեցու բացման արարողությանը:

Եկեղեցին օծվեց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի վարչատնտեսական բաժնի տնօրեն Սուշեղ Եպիսկոպոս Բաբայանի, Վիրահայոց թեմի Սամվել-Ջավախքի եւ Ծալկայի ընդհանուր առաջնորդական փոխանորդ Մաղա-

թիա վարդապետ Ամիրյանի ձեռամբ եւ այլ հոգեւորականների մասնակցությամբ:

Օծման կարգը սկսվեց աղոթքով, այնուհետեւ օծվեց խաչը, տեղադրվեց եկեղեցու զանգը: Հոգեւորականները մատուցեցին Սուրբ պատարագ, որին հաջորդեց տեղի «Տեղեհ» պարային համույթի համերգը:

Եկեղեցու բացմանը մասնակցեցին Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավորներ, ինչպես նաեւ Ախալքալաքի եւ Նինոծմինդայի մունիցիպալիտետների քաղաքապետեր, հյուրեր Հայաստանից:

ԵԿԵՂԵՑԱՆ ԿԱՐԱԴԵՏՅԱՆ

ՎՐԱՍՏԱՆ

5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019 Թ., № 79 - 80 (16780)

ՄԱՀԱՅԵԼ Է ԱՇԽԱՐՀԱՆՈՋԱԿ ԿՈՄԴՈՋԻՏՈՐ ԳԻԱ ՂԱՆՉԵԼԻՆ

Կյանքի 84 տարում վախճանվեց վրաց աշխարհահռչակ կոմպոզիտոր Գիա Ղանչելին, ում առողջական վիճակը վատթարացել էր վերջերս: Նա բուժում էր ստանում Թբիլիսիի սրտաբանական եւ անգիոլոգիայի կենտրոններից մեկում:

Գիա Ղանչելին սիմֆոնիկ եւ կամերային ստեղծագործությունների, բազմաթիվ ներկայացումների եւ տասնյակ կինոնկարների երաժշտության հեղինակ է: Այդ կինոնկարների թվում են՝ «Միմիոն», «Քին ծա-ծան», «Մի' տրտմիր», «Երբ կծաղկի նշենին» եւ այլն:

Գիա Ղանչելին ծնվել է Թբիլիսիում, բժշկի ընտանիքում:

Ավարտելով երաժշտական դպրոցը՝ 1959 թվականին ավարտել է նաեւ Թբիլիսիի պետական համալսարանի երկրաբանության ֆակուլտետն ու միայն դրանից հետո ընդունվել Թբիլիսիի կոնսերվատորիա՝ 1963 թվականին ավարտելով բուհի կոմպոզիցիայի բաժինը:

1970 թվականից դասավանդել է Թբիլիսիի կոնսերվատորիայում: 1971 թվականից վարել է Թբիլիսիի Շոթա Ռուսթավելու անվան պետական ակադեմիական թատրոնի երաժշտական մասը: 1979 թվականից Վրացական ԽՍՀ կոմպոզիտորների միության քարտուղարն է եղել:

Գիա Ղանչելին նաեւ հայ ժողովրդի մեծ բարեկամն էր եւ շուրջ տասը տարի անընդմեջ նոյեմբեր ամսվա մի քանի օրն անցկացնում էր Հայաստանում՝ մասնակցելով իրեն նվիրված ամենամյա փառատոնին, ուր հնչում էին իր՝ Գիա Ղանչելու ստեղծագործությունները: Նա բաբեկամական կապեր ուներ հայ ճանաչված կոմպոզիտորներ Էդվարդ Միրզոյանի, Ավետ Տերտերյանի, Արամ Սաթյանի եւ մյուսների հետ:

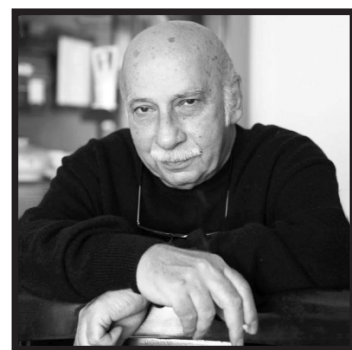
Գիա Ղանչելուն կիտալական լորեն այսօր՝ հոկտեմբերի 5-ին, Թբիլիսիի Դիդուբեի պանթեոնում: Կոմպոզիտորի հուղարկավորությանը կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի առաջին փոխնախարար Արայիկ Խզմալյանը, Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ Արամ Սաթյանը, կոմպոզիտորներ Լեւոն Չաուշյանը, Վաչե Սարաֆյանը:

«Վրաստան» թերթի խմբագրությունը իր խորին վշտակցությունը է հայտնում վրաց ականավոր կոմպոզիտոր, հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ Գիա Ղանչելու մահվան կապակցությամբ եւ ցավակցում հանգուցյալի ընտանիքին, հարազատներին ու մերձավորներին:

Թբիլիսիի թիվ 104 հանրային դպրոցի մանկավարժական կոլեկտիվը, «Վրաստան» թերթի խմբագրությունը խորին վշտակցություն են հայտնում դպրոցի երաժշտության ուսուցչուհի Մարինե Արշակյանին՝ սիրելի մոր՝

ԱՆՏԻՍՏ ԱՐՏԱՎԱԳՈՒ ԶԻԼԱՎՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ եւ ցավակցում են հանգուցյալի հարազատներին:

ՍՐՏԻ ԽՈՍՔ ԵՐԵՎԱՆԻՑ

Խորը վշտով ընդունեցինք մեր հարգարժան ու սիրելի երգահանի՝ մեր մեծ բարեկամ Գիա Ղանչելու մահվան գույժը:

Գիա Ղանչելու յուրաքանչյուր ստեղծագործություն մարմնավորում է ողջ վրաց ժողովրդի իմաստությունն ու խորությունը: Հիմքում ունենալով վրաց ժողովրդական բանահյուսությունը, Գիա Ղանչելուն հաջողվեց վրաց երգարվեստը վեր հանել նոր, համազգային մակարդակի, դառնալով ոչ միայն Վրաստանի, այլեւ ողջ աշխարհի սիրելի երաժիշտը:

Նա սերտ ու ջերմ կապեր ուներ հայ կոմպոզիտորներ Առնո Բաբաջանյանի, Էդվարդ Միրզոյանի, Ավետ Տերտերյանի եւ այլոց հետ: Գիա Ղանչելու խոսքով, հենց նրանք էին Դիլիջանի կոմպոզիտորների ստեղծագործական տանը գրված իր բազմաթիվ սիմֆոնիկ երկերի առաջին ունկնդիրներն ու դատավորները:

Գիա Ղանչելու կենսուղին օրինակ է շատ երաժիշտների համար՝ այն սեր է Հայրենիքի, ընկերների եւ մերձավորների հանդեպ:

Խորապես ցավակցում ենք Գիա Ղանչելու ընտանիքին:

Թող լույս իջնի նրա շիրմին:

ԱՐԱՍ ՍԱԹՅԱՆ

Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ, Հայաստանի Հանրապետության արվեստի վաստակավոր գործիչ, Երեսանի պետական կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, կոմպոզիտոր

1		2	3	4		5	6	7	8
					9				
	10			11		12			
				13					
14				15					
			16					17	
18					19		20	21	
		22	23	24			25		
	26			27	28		29		
30			31			32			
33				34	35				36
			37			38		39	
40		41	42		43				
				44		45	46		
47							48		
			49				50		
						51			52
	53					54			55

ԽԱՆՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻՋՈՆԱԿԱՆ. 1.Մանկական խաղ: 5.Ռուս գրող Սերգեյ Եսենինի հայ հերոսուհին: 10.Պարսիկ հանճարեղ բանաստեղծ Ֆիրդուսու վիպերգությունը: 12.Բանջարանոցային բույս: 13.Նար-Դոսի նովելի հերոսուհի: 14.Իտալացի կոմպոզիտոր Վ.Բելլինիի հանրահայտ օպերան: 15.Մաշտոցյան այբուբենի առաջին զինվորը: 16.Հայկական միդր: 18.Մարդ, տղամարդ: 19.Վիրահայ գրող Վ.Հունանյանց՝ «Վիլ ժուլիլ բուժարանի ...ն»: 22.«...-վրի մի ճպուռ, ողջ ամառը շուռ ու մուռ» (Ա.Խնկոյանի առակներից): 24.Աղբյուրի, մեքենայի ...: 25.Քաղաք ԱՄՆ-ում ... Վեգաս: 26.Արջի «ձեռքը»: 27.Կոմիտասի յարը: 29.Աչքի ներկ, սյուրմա: 31.Հուսահատված, լքված: 32.Ոչ ներկայիս, առաջվա: 33.Իտալացի կոմպոզիտոր Ջ.Վերդիի օպերան: 34.Մայրը՝ Լոռիում: 37.Արաբների դիմելածեւ-մականուկը: 38.Երաժշտական տերմին: 40.Ցուցական դերանուն: 43.... եւ ահյակ: 44.Կշռի չափման միավոր: 47.Հայ ըմբիշ, ոսկե մեդալակիր ... Անդրեասյան: 48.Չուկ բռնելու հարմարանք: 49.Արեւմտահայ բանաստեղծ Պ.Դուրյանի հորեղբայրը, բանաստեղծ, բանասեր, Պոլսո հայոց պատրիարք Եղիշե ...: 51. Մազ, հեր, վարս: 53.ճար, հմար չունեցող:

54.Քաղաք Ֆրանսիայում: 55.Գինու կաշվե աման: **ՈՐԴՆԱՆՑՆԱԾ.** 1.Արեւմտահայ երգիծաբան գրող: 2.Թատրոնի աշխատակից: 3.Ազգը, տոհմը ներկայացնող ծառանման գծագիր: 4.Մարտ՝ ցուլերի մասնակցությամբ: 6.Այգ, լուսաբաց: 7.Ե՛վ քաղաք, ե՛ւ հանքային ջուր Հայաստանում: 8.Աստվածաշնչյան գետ: 9.Առեւելի չափերի հասնող, անբնական: 11.Շախմատի աշխարհի վրաց չեմպիոն ... Զիրուր դանիծե: 17.Երկրի բնական արբանյակը: 20.Հատապտղի տեսակ: 21.Վրացիների ազգային տարադրանք: 22.Համի տեսակ: 23.Մետրոյի կայարան Թբիլիսիում: 24.Ժխտական նախածանց: 28.Բոբիկ, բաց ոտքերով: 29.Գյուղական, եկեղեցուն կից նախկին դպրոց: 30.Աշխարհի ամենամեծ մարգարաշտը: 35.Մահացած մարդ: 36.Տարածաշրջան Վրաստանում: 39.Նախկին կինոթատրոն Երեսանում: 41.Ֆրանսիացի կոմպոզիտոր Սեն-Սանս Բամիլի օպերան՝ «... եւ Դալիլա»: 42.Ամերիկացի դերասանուհի ... Բուլլըր: 45.Արգենտինական պար: 46.Արի, մոտ ...: 50.«... ու ազգավ եկան վերից, սեւ աչքերը հանելու» (Հովհ.Թումանյան «Թմկաբերդի առումը»): 52.Բիլիարդի փայտը:

Կազմեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

ԽԱՆՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻՋՈՆԱԿԱՆ. 6.Եղյամ: 8.Իկոնա: 10.Ռեալ: 11.Բառ: 13.Դարան: 14.Վարդուհի: 16.Կամո: 17.Սե: 18.Միջուկ: 20.Շիլա: 22.Ռոմ: 23.Սկոտ: 27.Հաբեք: 29.Խնամի: 32.Պաս: 33.Շեն: 35.Ատոմ: 36.Ալիկա: 37.Գնաց: 39.Ցեղ: 42.Նախշ: 44.Միմիոն: 46.Կայմ: 49.Ծիլ: 50.Լալա: 53.Կտուց: 54.Շեղ: 55.Լիմ: 56.Պրուս: 57.Բեն: 58.Ֆիֆա: 59.Նառ: 60.Լավ: 61.Կամ:

ՈՐԴՆԱՆՑՆԱԾ. 1.Ուղղաթիւ: 2.Ամեն: 3.Սիլվա: 4.Մոմրո: 5.Խաբուսիկ: 7.Առաքում: 9.Բռի: 12.Անել: 15.Ամեռա: 19.Ջոկատ: 21.Աղ: 24.Կապոց: 25.Տեսակ: 26.Հիմն: 28.Բեկ: 30.Նամե: 31.Մոգ: 33.Շիվա: 34.Մարշ: 38.Անիծ: 40.Ցայտուն: 41.Դիլեմա: 42.Նոյ: 43.Խալիֆա: 45.Միշել: 47.Ակր: 48.Մուսա: 51.Ալիկ: 52.Ամառ:

Խմբագիր՝
ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԹՅԱՆ

Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105
Գ.Աթոնելի փ. 5 հեռ. 2990-739, 2990-774
www.vrastan.ge
E-mail: vrastan.press@gmail.com

Գրանցման վկայական
№ 4 4 - 1439
«ԿՈԼՈՐ» հրատարակչություն

“ВРАСТАН”
Тбилиси, Грузия
«VRASTAN»
Georgia, Tbilisi
Индекс 66445